

Banka e Shqipërisë

LLOGARITË FINANCIARE TË SHQIPËRISË 2018

Departamenti i Statistikave, Banka e Shqipërisë.

NËNTOR 2019

PËRMBAJTJA

1	<i>HYRJE</i>	4
2	<i>Mjetet dhe detyrimet financiare të sektorëve institucionale</i>	6
3	<i>Ndërlidhja financiare e sektorëve institucionalë</i>	8
4	<i>Zhvillimet sipas sektorëve institucionalë</i>	10
	<i>Ekonomitë familjare</i>	10
	<i>Korporatat jofinanciare</i>	12
	<i>Qeveria e përgjithshme</i>	14
	<i>Korporatat financiare</i>	16
	<i>Korporata depozituese përveç bankës qendrore</i>	19
	<i>Fondet e investimeve</i>	19
	<i>Kompanitë e sigurimit dhe fondet e pensionit</i>	20

1 HYRJE

Llogaritë financiare janë një sistem statistikor i integruar, që pasqyron marrëdhëniet financiare ndërmjet sektorëve të ekonomisë. Ato japin një pamje të plotë dhe gjithëpërfshirëse të situatës financiare dhe marrëdhënieve financiare në ekonomi, përsa i përket sektorëve ekonomikë dhe instrumenteve financiare, përfshirë edhe marrëdhëniet me jorezidentët. Llogaritë financiare ofrojnë një tablo mbi operacionet dhe strukturën e sistemit financiar duke identifikuar kanalet kryesore të përdorura për të përfutur dhe investuar burimet financiare.

Llogaritë financiare janë pjesë e llogarive kombëtare dhe hartohen në përputhje me metodologjinë e sistemit evropian të llogarive kombëtare dhe rajonale (ESA 2010). Manuali ESA 2010 (Sistemi Evropian i Llogarive) është një standard ndërkombëtar që shërben për hartimin e statistikave të llogarive kombëtare, për të gjitha vendet në Evropë¹.

Si një statistikë sintezë, llogaritë financiare përdorin si burim të dhënash dy blloqe të rëndësishme statistikore të Bankës së Shqipërisë: statistikën monetare dhe statistikën e sektorit të jashtëm. Në të njëjtën kohë, Banka e Shqipërisë bashkëpunon ngushtë me INSTAT-in, Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë dhe Autoritetin e Mbikëqyrjes Financiare (AMF) në maksimizimin e përdorimit të të dhënave administrative.

Materiali në vijim, në seksionin e dytë prezanton situatën e Llogarive Financiare në vitin 2018 dhe ecurinë e tyre në vite. Seksioni i tretë ndalet në lidhjen ndërmjet sektorëve institucionalë dhe seksioni i katërt paraqet situatën e mjeteve financiare dhe të detyrimeve për çdo sektor të ekonomisë së vendit, pjesë e bllokut të llogarive financiare.

Banka e Shqipërisë publikon statistikën e Llogarive Financiare të Shqipërisë në faqen zyrtare të internetit, në seksionin Statistikat/Llogaritë Financiare/Aneks Statistikor. Shënimet metodologjike për hartimin e llogarive financiare gjenden gjithashtu të publikuara në faqen zyrtare të internetit të Bankës së Shqipërisë. Informacioni statistikor publikohet i detajuar për secilin sektor dhe nënsektor të ekonomisë në seri kohore 2013-2018.

¹ Për më gjerësisht, shpjegimi në botimin e Bankës së Shqipërisë "Statistikat e Llogarive Financiare për vitin 2017" dhjetor 2018, në seksionin 1 Kuadri metodologjik.

KOMENTE TË PËRGJITHSHME PËR LLOGARITË FINANCIARE TË SHQIPËRISË

Sistemi i llogarive kombëtare i klasifikon njësitë institucionale në bazë të aktivitetit kryesor ekonomik dhe sipas rolit që luajnë në ekonominë e vendit. Sektorë institucionale janë: korporatat jofinanciare, korporatat financiare, qeveria e përgjithshme dhe ekonomitë familjare dhe institucionet jo me qëllim fitimi në shërbim të familjeve.

Korporatat jofinanciare dhe korporatat financiare përfshijnë njëkohësisht korporatat private dhe ato publike (me aksione të zotëruara nga qeveria).

Qeveria e përgjithshme përfshin ato njësi institucionale, të cilat janë prodhues jotregu ose të cilat kanë funksion kryesor rishpërndarjen e të ardhurave dhe pasurisë kombëtare dhe ku më shumë se 50% e aktivitetit të tyre financohet nga buxheti i qeverisë. Sektori i qeverisë së përgjithshme përbëhet nga tre nënsektorë: qeveria qendrore, qeveria lokale dhe fondet e sigurimeve shoqërore.

Sektori ekonomive familjare përbëhet nga individë dhe grupe individësh, të cilët janë kryesisht konsumatorë. Në sektorin e institucioneve jo me qëllim fitimi në shërbim të familjeve përfshihen njësi ligjore të pavarura, u shërbejnë ekonomive familjare dhe nuk prodhojnë për tregun. Institucione të tilla i sigurojnë ekonomive familjare mallra dhe shërbime falas, ose me çmime që nuk janë ekonomikisht domethënëse.

Mjetet financiare dhe detyrimet klasifikohen në instrumentet financiarë: monedha dhe depozitat, letrat me vlerë të borxhit, hua, kapitali dhe aksionet në fonde investimi, sigurime dhe skemat e pensioneve, derivativë financiarë dhe llogari të tjera të arkëtueshme të pagueshme. Një instrument tjetër është dhe ari monetar dhe mbajtjet e SDR, i cili shfaqet vetëm në sektorin e korporatave financiare në nënsektorin e bankës qendrore.

2 MJETET DHE DETYRIMET FINANCIARE TË SEKTORËVE INSTITUCIONALE

Grafiku 1 dhe tabela 1 prezantojnë llogaritë financiare të Shqipërisë në vitin 2018, të paraqitura në mjetet financiare dhe detyrime të sektorëve institucionalë, të detajuara në instrumenta financiarë.

Mjetet dhe detyrimet financiare të sektorit të korporatave financiare paraqiten në volume të konsiderueshme krahasimisht me ato të sektorëve të tjerë. Kjo për shkak se institucionet e përfshira në këtë sektor veprojnë si ndërmjetës financiarë. Pozicionet me jashtë përbëjnë një pjesë të konsiderueshme të aktiveve dhe detyrimeve financiare të korporatave financiare.

Për sektorin e korporatave financiare, niveli i mjeteve financiare dhe detyrimeve është mjaft i balancuar. Ndryshe paraqitet situata e ekonomive familjare dhe korporatave jofinanciare. Për ekonomitë familjare, mjetet financiare në thelb tejkalojnë detyrimet, kryesisht për shkak të nivelit të lartë të investimeve në formën e depozitave si dhe investimeve në formën e pjesëmarrjeve në kapitalin e korporatave jofinanciare.

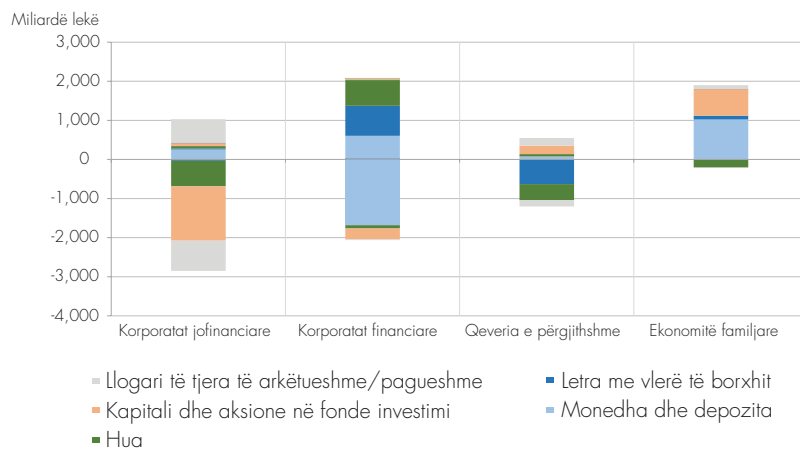
Për korporatat jofinanciare, detyrimet tejkalojnë pasuritë financiare në mënyrë të konsiderueshme. Kjo për faktin se: së pari, krahas kredive dhe letrave me vlerë të borxhit, detyrimet përfshijnë gjithashtu vlerën e tregut të aksioneve të emetuara nga korporatat; dhe së dyti, mjetet jofinanciare të korporatave të financuara nëpërmjet kapitalit dhe kapitalit të huazuar nuk raportohen në llogaritë financiare. Më tej, paraqitja e të dhënave në llogaritë financiare bëhet në baza të pakonsoliduara (d.m.th. mjetet financiare dhe detyrimet brenda një sektori nuk netohen përkundrejt njëri-tjetrit), dhe kjo është veçanërisht e rëndësishme në rastin e korporatave jofinanciare.

Krahasimisht me volumin monetar të sektorëve të tjerë, mjetet financiare dhe detyrimet e sektorit të qeverisë së përgjithshme janë minimale.

Totali i mjeteve financiare të sektorëve të brendshëm të ekonomisë (sektorëve rezidentë), në vitin 2018, vlerësohet në 5560 miliardë lekë, në rritje vjetore me 2%. Totali i detyrimeve u zgjerua me 3.2% në terma vjetorë, në nivelin 6354 miliardë lekë. Në dimensionin e ekspozimit neto², ekonomia shqiptare, në fund të vitit 2018, pozicionohet në huamarrës neto me rreth -794 miliardë lekë - me rritje vjetore rreth 12.5% krahasuar me vitin 2017 (-705 mld lekë). Seksioni 4 në vijim, ofron një pasqyrim më të detajuar mbi zhvillimet në mjete dhe detyrime financiare të sektorëve të ndryshëm të ekonomisë.

² Diferenca e mjeteve financiare me detyrimet.

Grafik 1. Stoku i mjeteve financiare dhe detyrimeve të sektorëve institucionalë, 2018

Burimi: BSH

Tabelë 1. Stoku i mjeteve financiare dhe detyrimeve të sektorëve institucionalë, 2018
Në miliardë lekë

	Korporatat jofinanciare	Korporatat financiare	Qeveria e përgjithshme	Ekonomitë familjare
Mjete financiare				
Ari monetar dhe SDR	-	20	-	-
Monedha dhe depozita	254	579	78	1,022
Letra me vlerë të borxhit	26	768	-	96
Hua	62	658	58	3
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	72	30	217	679
Sigurime dhe skemat e pensioneve	14	5	..	4
Derivativë financiarë	0	0	0	-
Llogari të tjera të arkëtueshme	599	22	196	98
Totali	1,028	2,082	548	1,902
Detyrime				
Ari monetar dhe SDR	-	7	-	-
Monedha dhe depozita	-	1,669	-	-
Letra me vlerë të borxhit	35	7	632	-
Hua	652	81	412	207
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	1,389	278	-	-
Sigurime dhe skema pensioni	-	20	-	-
Derivativë financiarë	0	0	0	0
Llogari të tjera të pagueshme	776	20	160	12
Totali	2,852	2,081	1,203	218

1 Zero absolute, zero e rumbullakosur ose vlera e papërfillshme

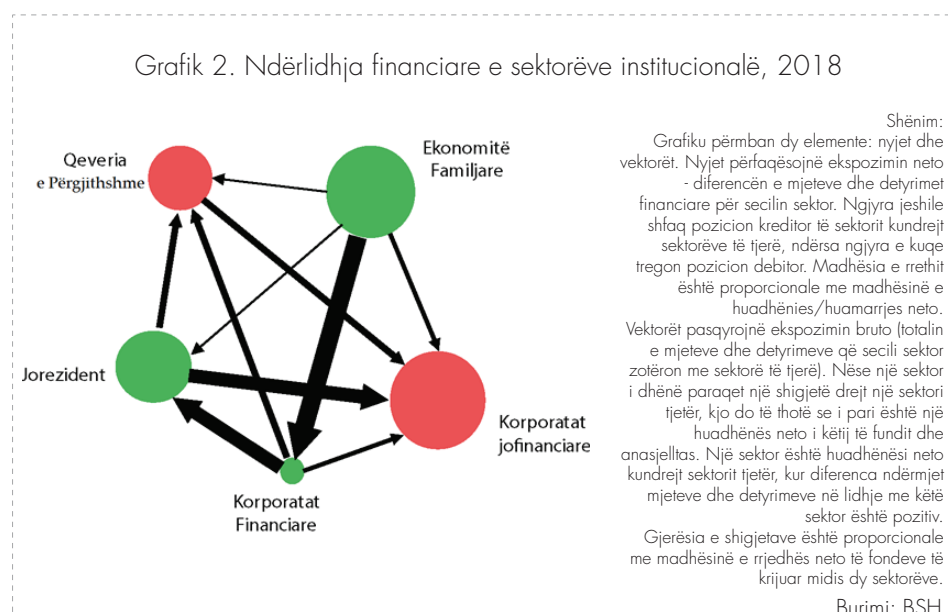
- Jo e aplikueshme

..Mungon informacioni

Burimi: BSH

3 NDËRLIDHJA FINANCIARE E SEKTORËVE INSTITUCIONALË

Ky seksion synon të analizojë modelet e financimit të vendosura midis sektorëve të ndryshëm të ekonomisë, si dhe mes tyre dhe “pjesës tjetër të botës” ose sektorit jorezident. Për këtë qëllim, informacioni mbi gjendjen financiare kombinohet me konceptin e rrjedhës së fondeve “nga kush-tek kush”³, në mënyrë të tillë që të mundësojë matjen e marrëdhënieve financiare ndërsektoriale në ekonominë shqiptare dhe shkallën e ndërveprimit të saj me botën (sektori jorezident). Grafiku 2 paraqet ndërlidhjen financiare të sektorëve institucionalë. Ndërtimi dhe interpretimi i tij paraqitet në shënimin në vijim.

Në dimensionin e ekspozimit neto, ekonomitë familjare dhe sektori jorezident pozicionohen në kreditorë ose huadhënës neto, ndërkohë që, korporatat jofinanciare dhe qeveria e përgjithshme vijojnë në pozicion debitor ose huamarrës neto⁴. Për shkak të natyrës së biznesit, korporatat financiare vijojnë në pozicion pozitiv/ huadhënës neto shumë të ulët, afër zeros.

Sektori financiar, sektori korporata jofinanciare dhe ai jorezident evidentohen si sektorët kryesorë për sa i përket ekspozimit bruto⁵ (vektorët më të theksuar).

Gjithashtu, shkalla e integritimit me jashtë (segmenti lidhës me sektorin jorezident) paraqitet e lartë për korporatat financiare - me një total të ekspozimit bruto prej 1,118 miliardë lekësh, rrjedhojë e investimeve në letra me vlerë, marrëdhënieve interbankare, depozitave të emigrantëve, si dhe pjesëmarrjes së huaj të kapitalit në sektorin bankar. I ilustruar me të dhënat në paraqitjen

³ Për më gjerësisht, shpjegimi në botimin e Bankës së Shqipërisë “Statistikat e llogarive financiare për vitin 2017” dhjetor 2018, në seksionin metodologjik 1.5 Matrica ‘nga kush - tek kush’ dhe rrjedha e fondeve.

⁴ Më gjerësisht, analiza e zhvillimeve të llogarive financiare për çdo sektor në seksionin 4.

⁵ Totali i mjeteve dhe detyrimeve financiare me sektorë të tjerë.

e llogarive financiare sipas matricës 'nga kush – tek kush', ekspozimi bruto i sektorit të korporatave financiare me jashtë (jorezidentët) përlllogaritet si shumator i mjeteve (788) dhe detyrimeve (330) të korporatave financiare me jorezidentët (nivelet e ngjyrosura në Tabelën 2).

Tabelë 2. Paraqitja e llogarive financiare në matricën 'nga kush – tek kush' - viti 2018

Në miliardë lekë

		Sektori Kreditor				
		Korporatat jofinanciare	Korporatat financiare	Qeveria e përgjithshme	Ekonomitë familjare	Jorezidentët
Sektori debitor	Korporatat jofinanciare	465	361	431	633	962
	Korporatat financiare	256	246	117	1,132	330
	Qeveria e përgjithshme	160	480	n/a	91	473
	Ekonomitë familjare	11	207	-	n/a	-
	Jorezidentët	136	788	0	46	n/a

Burimi: BSH

Korporatat jofinanciare kanë një total të ekspozimit bruto me jashtë prej 1,098 miliardë lekësh, rrjedhojë e investimeve të huaja direkte në sektorin jofinanciar. Qeveria e përgjithshme ka një vlerë të ekspozimit bruto prej 473 miliardë lekësh, rrjedhojë e nivelit të lartë të financimit të huaj në borxhin e qeverisë.

Financimi brenda sektorit – si në vlerë absolute, ashtu edhe në përqindje ndaj ekspozimit total bruto – vërehet më i lartë në sektorin e korporatave jofinanciare (në nivelin 465 miliardë lekë).

4 ZHVILLIMET SIPAS SEKTORËVE INSTITUCIONALË

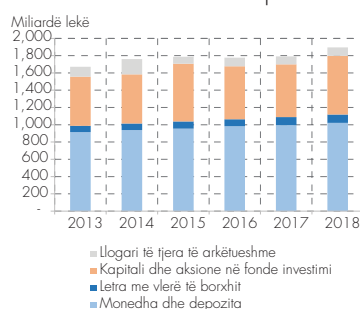
EKONOMITË FAMILJARE⁶

Ekonomitë familjare, zotërojnë rreth 34% të totalit të mjeteve financiare të brendshme. Në harkun kohor një viti, mjetet e këtij sektori u zgjeruan me rreth 104 miliardë lekë dhe në fund të 2018 shënojnë 1,902 miliardë lekë.

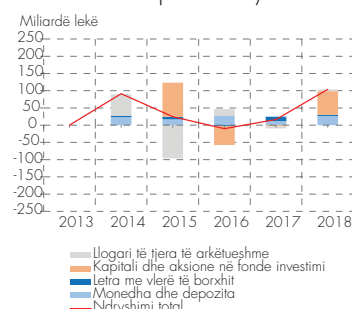
Mjetet financiare të ekonomive familjare, tejkalojnë ndjeshëm detyrimet e këtij sektori. Instrumenti kryesor i përdorur nga ekonomitë familjare, vijon të jetë “monedha dhe depozitat”, i cili përfaqëson 54% të mjeteve financiare të këtij sektori, në fund të 2018. Ndërkohë “kapitali dhe aksione në fonde investimi” përbën 36% të totalit të mjeteve financiare, ndjekur nga “letra me vlerë të borxhit” 5% dhe në masë më të vogël pretendimet në “sigurime dhe skemat e pensioneve” 0.2%.

Zgjerimi vjetor në mjete financiare të këtij sektori i atribuohet, në masën me të madhe rritjes së investimeve në “kapital dhe aksione në fonde investimi” – në rritje prej 69 miliardë lekë, ndjekur nga rritja në “monedha dhe depozitat”, prej 27 miliardë lekë. “Letra me vlerë të borxhit” u zgjeruan me rreth 3 miliardë lekë.

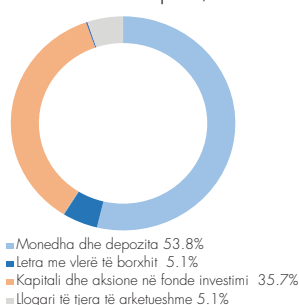
Grafik 3. Mjete financiare të ekonomive familjare

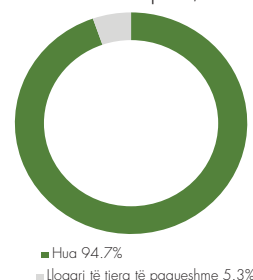
Grafik 4. Mjete financiare të ekonomive familjare: ndryshimi i stokut

Grafik 5. Përbërja e mjeteve financiare të ekonomive familjare, 2018

Grafik 6. Përbërja e detyrimeve të ekonomive familjare, 2018

Burimi: BSH

⁶ Përfshirë institucionet jofitimprurëse që u shërbejnë familjeve (NPISH), të tilla si organizatat e ndihmës sociale, kishat, sindikatat, partitë politike dhe klubet argëtuese, të cilat u ofrojnë familjeve shërbime jo-tregu. Mjetet dhe detyrimet financiare të NPISH vlerësohen në më pak se 1% të totalit të aktiveve financiare dhe detyrimeve të ekonomisë familjare. Kur interpretohen të dhënat për mjetet financiare të këtij sektori duhet të konsiderojmë se të dhënat ekonomike janë në nivel të agreguar. Llogaritë financiare nuk disponojnë informacion në lidhje me mjetet financiare individuale të familjeve apo shpërndarjen e pasurisë brenda sektorit.

Tabelë 3. Stoku i mjeteve financiare dhe detyrimeve të ekonomive familjare
Në miliardë lekë

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Mjete financiare						
Ari monetar dhe SDR	-	-	-	-	-	-
Monedha dhe depozita	915	938	955	984	996	1,022
Letra me vlerë të borxhit	72	76	83	80	93	96
Hua	4	5	2	2	3	3
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	569	569	668	614	610	679
Sigurime dhe skemat e pensioneve	1	2	2	3	3	4
Derivativë financiarë	0	0	0	0	0	0
Llogari të tjera të arkëtueshme	114	176	80	99	93	98
Totali	1,675	1,767	1,792	1,781	1,798	1,902
Detyrime						
Ari monetar dhe SDR	-	-	-	-	-	-
Monedha dhe depozita	-	-	-	-	-	-
Letra me vlerë të borxhit	-	-	-	-	-	-
Hua	165	167	176	183	195	207
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	-	-	-	-	-	-
Sigurime dhe skemat e pensioneve	-	-	-	-	-	-
Derivativë financiarë	0	0	0	0	0	0
Llogari të tjera të pagueshme	27	23	24	11	11	12
Totali	192	190	200	194	206	218

1 Zero absolute, zero e rrumbullakosur ose vlera e papërfillshme

- Jo e aplikueshme

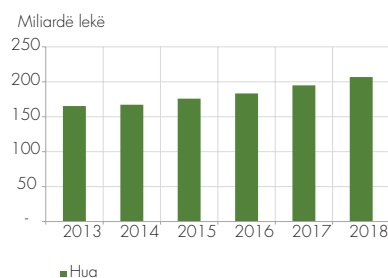
.. Mungon informacioni

Burimi: BSH

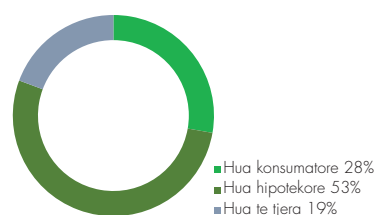
Detyrimet e ekonomive familjare përbëhen kryesisht nga kreditë hipotekore, të cilat zënë peshën më të madhe të totalit, ndjekur nga kreditë konsumatore dhe huatë e tjera. Në një total prej 207 miliardë lekë detyrimi në "hua" të këtij sektori në fund të vitit 2018, kredia hipotekore përbën rreth 53%.

Detyrimi në "hua" i ekonomive familjare u zgjerua me +11.9 miliardë lekë. Transaksioni (fluksi) në "hua", pastruar për efekt të kursit të këmbimit dhe ndryshime të tjera, gjatë vitit 2018 shënon një zgjerim prej +19.3 miliardë lekë. Detyrimi në "hua" ndaj sektorit të korporatave depozituese përveç bankës qendrore (bankave të nivelit të dytë) rrit me 6.8 miliardë lekë në nivelin e 181 miliardë lekë, ndërsa "huatë" me institucionet e tjera financiare u rritën me 5 miliardë lekë, në nivelin e 23 miliardë lekë.

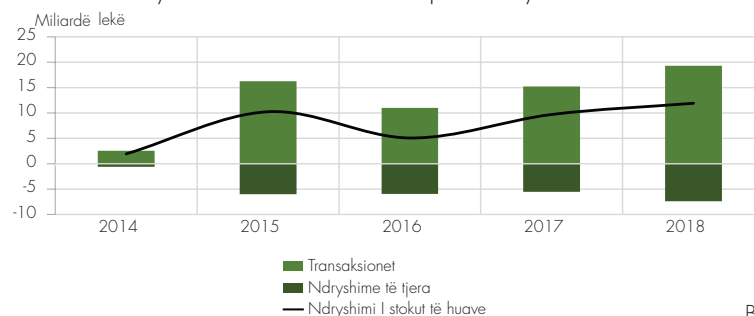
Grafik 7. Detyrime të ekonomive familjare: hua

Grafik 8. Detyrimet, hua: ndarja sipas qëllimit të huasë, 2018

Grafik 9. Detyrimet e ekonomive familjare: ndryshimi i stokut të huasë

Burimi: BSH

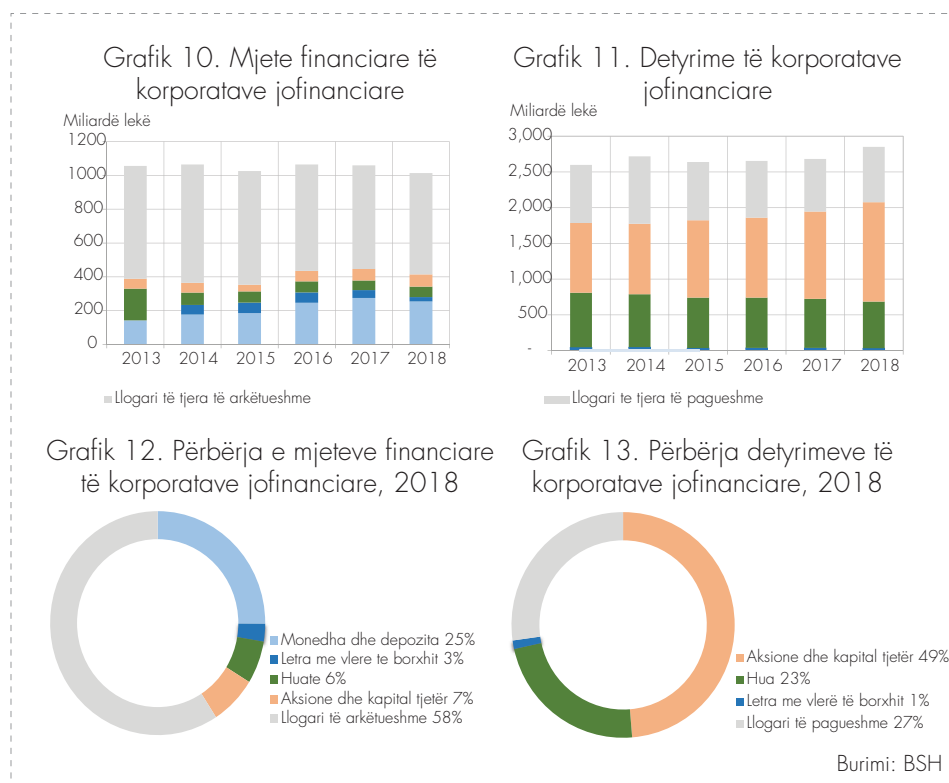
KORPORATAT JOFINANCIARE

Detyrimet e korporatave jo-financiare (ose ndryshe bizneset) janë dukshëm në nivel shumë më të lartë se mjetet e tyre. Kjo, për arsye se mjetet jo-financiare nuk raportohen në anën e mjeteve financiare të llogarive financiare. Për më tepër, krahas huave dhe letrave me vlerë të borxhit, detyrimet përfshijnë edhe aksionet e emetuara nga korporatat.

Në fund të vitit 2018, biznesi ose korporatat jo-financiare zotërojnë rreth 1,028 miliardë lekë mjete financiare, shifër e cila përbën rreth 19% të totalit të mjeteve të brendshme financiare.

Në masën 25% mjetet financiare të korporatave jo-financiare janë në "monedha dhe depozitat", ndjekur nga "aksione dhe kapital tjetër" 7% dhe "hua" 6.1%. "Sigurime dhe skemat e pensione" dhe "letrave me vlerë të borxhit" së bashku përbëjnë vetëm 3.9% të aktiveve financiare. Instrumenti "llogari të tjera të arkëtueshme" është vlerësuar në rreth 58.3% të totalit të aktiveve financiare të korporatave jo-financiare. Ky zë krahas kredive tregtare, regjistron edhe pretendime të tjera përkundrejt sektorëve të lidhur. Investimet e sektorit në "monedha dhe depozita" ranë me 20.4 miliardë lekë në nivelin 254 miliardë lekë në fund të 2018. Kjo rënie erdhi kryesisht për shkak të tkurrjes së depozitave jashtë vendit (në bankat jorezidente). Mjetet financiare në formën e "huasë" u zgjeruan me 5.4 miliardë lekë, duke arritur nivelin e 62 miliardë lekë: huadhënia brenda sektorit u zgjerua lehtësisht me 0.7 miliardë lekë ndërkohë që, huadhënia ndaj palëve të treta jashtë vendit u rrit me 4.7 miliardë lekë. Investimet në "aksione dhe kapital tjetër" u rritën me 3.6 miliardë lekë në nivelin 72 miliardë lekë. Rritja i atribuohet kryesisht rritjes së kapitalit

të vetë korporatave jofinanciare me 3.3 miliardë lekë. Investimet në "letra me vlerë të borxhit" ranë, për pasojë të rënies së investimeve në tituj të qeverisë shqiptare, si dhe rënies së investimeve në letra me vlerë të jorezidentëve.

Tabelë 4. Stoku i mjeteve financiare dhe detyrimeve të korporatave jofinanciare
Në miliardë lekë

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Mjete financiare						
Ari monetar dhe SDR	-	-	-	-	-	-
Monedha dhe depozita	143	177	186	247	275	254
Letra me vlerë të borxhit	0	57	62	61	47	26
Hua	187	73	66	65	57	62
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	59	58	40	63	68	72
Sigurime dhe skemat e pensione	7	9	10	14	14	14
Derivativë financiarë	0	0	0	0	0	0
Llogari të tjera të arkëtueshme	666	699	672	629	612	599
Totali	1,063	1,073	1,036	1,078	1,073	1,028
Detyrime						
Ari monetar dhe SDR	-	-	-	-	-	-
Monedha dhe depozita	-	-	-	-	-	-
Letra me vlerë të borxhit	47	48	37	39	39	35
Hua	764	741	704	704	687	652
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	975	987	1,083	1,118	1,221	1,389
Sigurime dhe skemat e pensione	-	-	-	-	-	-
Derivativë financiarë	0	0	0	0	0	0
Llogari të tjera të pagueshme	812	942	815	794	735	776
Totali	2,598	2,718	2,639	2,653	2,681	2,852

1 Zero absolute, zero e rumbullakosur ose vlera e papërfillshme

- Jo e aplikueshme

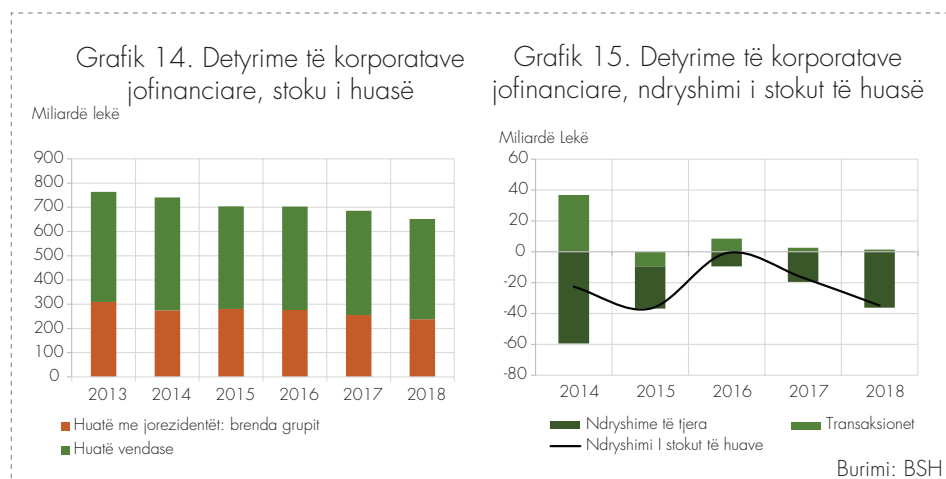
.. Mungon informacioni

Burimi: BSH

Në fund të vitit 2018, struktura e detyrimeve të korporatave jofinanciare paraqiten si në vijim: "aksione dhe kapital tjetër" (49%), "llogari të tjera të pagueshme" (27%), "huatë" (23%) dhe "letra me vlerë të borxhit" (1%).

Detyrimet në "aksione dhe kapital tjetër" janë kryesisht me investitorët e huaj dhe ekonomitë familjare, përkatësisht në masën 43% dhe 39%. Në 2018, ky zë u rrit me 168 miliardë lekë në nivelin e 1,388 miliardë lekë. Kjo rritje në masën me të madhe u diktua nga zgjerimi i pjesëmarrjes në kapital të sektorit jorezident (me 102 miliardë lekë).

Detyrimet në "hua" të korporatave jofinanciare ranë me 35 miliardë lekë në nivelin e 652 miliardë lekë. Ky zhvillim i atribuohet kryesisht tkurrjes së detyrimit të kredisë ndaj korporatave të tjera depozituese (sektori bankar) në rreth 26 miliardë lekë, dhe sektorit jorezident, me rreth 18 miliardë lekë.

QEVERIA E PËRGJITHSHME

Të dhënat e sektorit të qeverisë së përgjithshme bazohen në informacionin e raportuar nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, si dhe nga të dhënat kundër-parti. Ky sektor paraqet të dhënat e konsoliduara për nën-sektorin e qeverisë qendrore, nën-sektorin e qeverisë lokale, fondet e sigurimeve shoqërore dhe ato të sigurimeve shëndetësore. Të dhënat e llogarive financiare të sektorit të qeverisë së përgjithshme përfshijnë kryesisht të dhënat e njëjësive buxhetore, kjo për të ruajtur harmonizimin me statistikën e tjera të publikuara, si statistikën financiare të qeverisë (GFS) dhe llogaritë kombëtare⁷.

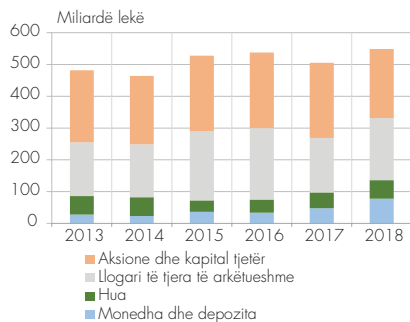
Mjetet financiare në zotërim të qeverisë së përgjithshme vlerësohen në 548 miliardë lekë ose 10% të totalit të sektorëve të brendshëm. Në terma vjetorë ato u rritën me 8.5%.

Instrumenti kryesor në totalin e mjeteve financiare të qeverisë është "aksione dhe kapital tjetër". Në fund të vitit 2018, ky instrument vlerësohet në 216.8 miliardë lekë, ku rreth 184.3 miliardë lekë janë aksione/pjesëmarrje në kapital

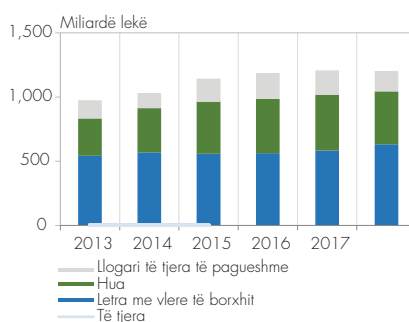
⁷ Nga njësitë ekstra-buxhetore është përfshirë në të dhënat e qeverisë vetëm Agjencia e Sigurimit të Depozitave (ASD).

në korporata publike jofinanciare dhe rreth 31.1 miliardë lekë është kapitali i bankës qendrore (llogaritë kapitale). Kapitali i bankës qendrore në statistikat makroekonomike vlerësohet si pasuri publike, dhe regjistrohet në sektorin e qeverisë së përgjithshme. Mjetet financiare në "monedha dhe depozita", gjatë 2018 u zgjerua me 29.7 miliardë lekë në nivelin 77.7 miliardë lekë. Kjo rritje u ndikua kryesisht nga rritja e depozitave të transferueshme në bankën qendrore.

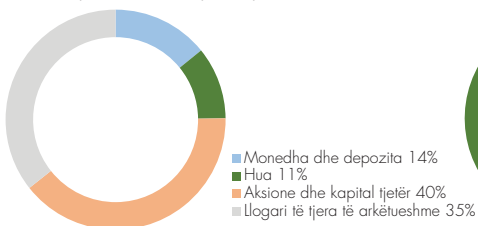
Grafik 16. Mjete financiare të qeverisë së përgjithshme

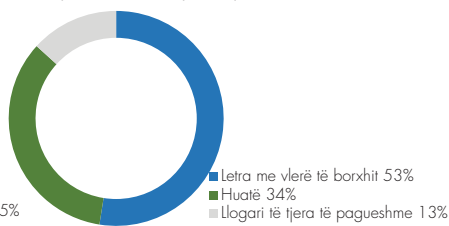
Grafik 17. Detyrime të qeverisë së përgjithshme

Grafik 18. Përbërja e mjeteve financiare të qeverisë së përgjithshme, 2018

Grafik 19. Përbërja e detyrimeve të qeverisë së përgjithshme, 2018

Burimi: BSH

Tabelë 5. Stoku i mjeteve financiare dhe detyrimeve të qeverisë së përgjithshme
Në miliardë lekë

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Mjete financiare						
Ari monetar dhe SDR	-	-	-	-	-	-
Monedha dhe depozita	28	23	37	34	48	78
Letra me vlerë të borxhit	0	0	0	0	0	0
Hua	58	59	36	42	49	58
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	226	215	237	238	237	217
Sigurime dhe skemat e pensioneve
Derivativë financiarë	0	0	0	0	0	0
Llogari të tjera të arkëtueshme	169	166	218	224	172	196
Totali	482	464	528	538	506	548
Detyrime						
Ari monetar dhe SDR	-	-	-	-	-	-
Monedha dhe depozita	-	-	-	-	-	-
Letra me vlerë të borxhit	542	569	557	562	583	632
Hua	292	343	406	422	434	412
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	-	-	-	-	-	-
Sigurime dhe skemat e pensioneve	-	-	-	-	-	-
Derivativë financiarë	0	0	0	0	0	0
Llogari të tjera të pagueshme	140	118	179	203	190	160
Totali	974	1,031	1,142	1,187	1,207	1,203

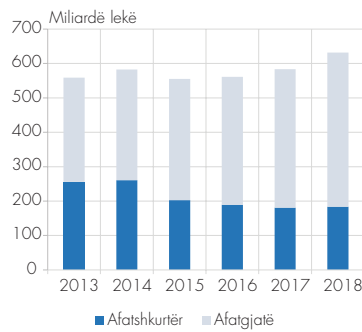
1 Zero absolute, zero e rumbullakosur ose vlera e papërfillshme; -Jo e aplikueshme; ..

Mungon informacioni

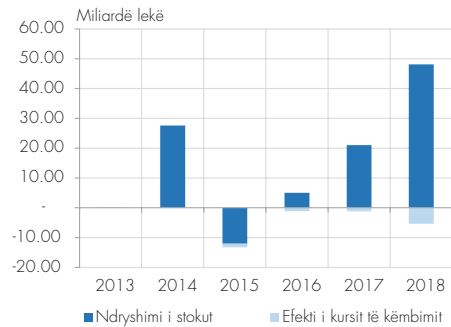
Burimi: BSH

Në fund të vitit 2018, detyrimet e qeverisë së përgjithshme vlerësohen në nivelin 1,203 miliardë lekë. Mëse gjysma e detyrimeve (52%) përbëhet nga "letrat me vlerë të borxhit". Stoku i "letrave me vlerë të qeverisë" përlogaritet në rreth 632 miliardë lekë⁸ nga 583 miliardë në fund të 2017. Zgjerimi i detyrimit u ndikua nga emetimi i eurobondit, në tetor të vitit 2018. Financuesi kryesor i borxhit të qeverisë së përgjithshme (hua dhe letra me vlerë) është sektori i jorezidentëve, i cili mban rreth 45% të totalit, pasuar nga sektori i korporatave të tjera depozituese (bankat) në rreth 35%. Detyrimet në "llogari të tjera të pagueshme" ranë me rreth 16% në terma vjetorë.

Grafik 20. Detyrime të qeverisë së përgjithshme: letra me vlerë

Grafik 21. Detyrime të qeverisë së përgjithshme: ndryshimi i stokut të letrave me vlerë

Burimi: BSH

KORPORATAT FINANCIARE

Mjetet financiare të korporatave financiare në fund të vitit 2018 shënojnë 2,081 miliardë lekë dhe përfaqësojnë në masën 37% totalin e mjeteve të brendshme financiare të Shqipërisë.

Sektori i korporatave financiare⁹ përbëhet nga nënsektorët nga banka qendrore (24%), korporata depozituese përveç bankës qendrore (69%), fondet e investimit (3%), shoqëritë e sigurimit dhe fondet e pensionit (1%) dhe institucionet e tjera financiare (3%)..

Pjesën më të madhe të mjeteve financiare të sektorit të korporatave financiare e mbajnë "letrat me vlerë të borxhit", në rreth 37% në fund të vitit 2018. Zotërimet në "Hua" dhe "monedha e depozita", gjithashtu zënë një pjesë të konsiderueshme të totalit të mjeteve financiare të këtij sektori, përkatësisht më 32% dhe 28%.

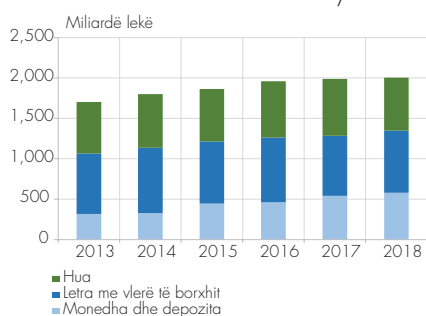
Në krahun e detyrimeve, instrumenti kryesor është "monedha e depozita", në rreth 80% të totalit. Detyrimet në "kapital e aksione në fonde investimi" zënë 13% të totalit të detyrimeve të korporatave financiare.

⁸ Në mungesë të informacionit mbi vlerën e tregut, vlera e stokut të letrave me vlerë të qeverisë së përgjithshme është përlogaritur duke përdorur informacionin kundërparti të raportuar nga zotëruesit (mbajtësit e letrave me vlerë, të tillë si banka qendrore dhe korporatat e tjera depozituese) si një përafrim më i saktë i vlerësimit për vlerën e tregut të këtij instrumenti.

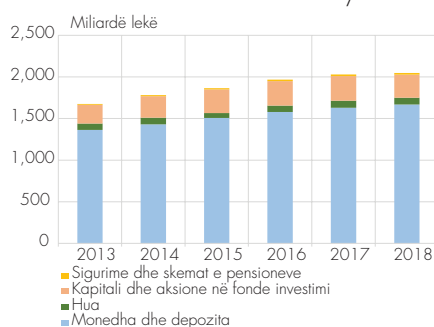
⁹ Lista e detajuar gjendet në https://ëëë.bankofalbania.org/rc/doc/Lista_Nensektoret_e_korporatave_financiare_ESA_2010_PUBLIKIM_2018_13470.xlsx

Nësektori i korporatave depozituese përveç bankës qendrore (sektori bankar) është dominues në performacën e të gjithë sektorit financiar. Ai zë mesatarisht 70% të totalit të mjeteve të sektorit dhe 25% të totalit të ekonomisë vendase. "Hua" dhe "letrat me vlerë të borxhit" janë instrumentat që dominojnë mjetet financiare të sektorit bankar, dhe në masë më të vogël "monedha dhe depozita". Për nësektorin e ndërmjetësve të tjerë financiarë, instrumentat financiarë më të rëndësishëm, si në mjete dhe në detyrime, janë "huaja" dhe "kapitali dhe aksione në fonde investimi".

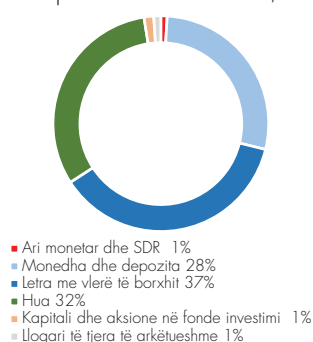
Grafik 22. Mjete financiare të korporatave financiare – instrumentat kryesore

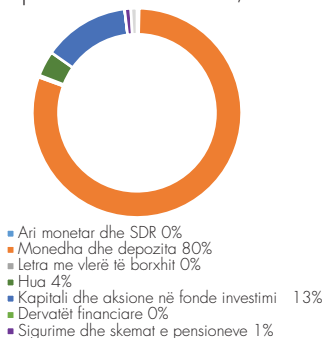
Grafik 23. Detyrime të korporatave financiare – instrumentat kryesore

Grafik 24. Përbërja e mjeteve financiare të korporatave financiare, 2018

Grafik 25. Përbërja e detyrimeve të korporatave financiare, 2018

Burimi: BSH

Tabelë 7. Stoku i mjeteve financiare dhe detyrimeve të korporatave financiare
Në miliardë lekë

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Mjete financiare						
Ari monetar dhe SDR	17	19	31	27	26	20
Monedha dhe depozita	317	328	445	461	541	579
Letra me vlerë të borxhit	749	809	768	802	744	768
Hua	635	663	649	696	702	657
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	14	14	19	22	28	30
Sigurime dhe skemat e pensione	4	4	5	5	5	5
Derivativë financiarë	0	0	0	0	0	0
Llogari të tjera të arkëtueshme	17	16	16	23	26	22
Totali	1,753	1,853	1,933	2,036	2,073	2,081
Detyrime						
Ari monetar dhe SDR	7	8	8	8	7	7
Monedha dhe depozita	1,363	1,430	1,508	1,580	1,629	1,669
Letra me vlerë të borxhit	0	0	6	6	7	7
Hua	76	81	58	77	86	81
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	226	258	283	293	295	278
Sigurime dhe skemat e pensione	10	12	16	18	19	20
Derivativë financiarë	0	0	0	0	0	0
Llogari të tjera të pagueshme	23	18	21	18	16	20
Totali	1,706	1,807	1,901	2,000	2,060	2,081

1 Zero absolute, zero e rumbullakosur ose vlera e papërfillshme; -Jo e aplikueshme; .. Mungon informacioni

Burimi: BSH

Tabelë 8. Mjete financiare dhe detyrimeve të nënsektorëve të korporatave financiare, 2018
Në miliardë lekë

	Banka Qendrore	Korporata të tjera depozituese	Fondet e investimit	Ndërmjetësit e tjerë financiarë	Kompanitë e Sigurimit dhe Fondet e Pensionit
Mjete financiare					
Ari monetar dhe SDR	20	-	-	-	-
Monedha dhe depozita	190	358	8	13	11
Letra me vlerë të borxhit	262	445	56	0	6
Hua	34	593	1	29	0
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	0	10	3	14	3
Sigurime dhe skemat e pensione	5
Derivativë financiarë	0	0	0	0	0
Llogari të tjera të arkëtueshme	4	8	0	5	5
Totali	510	1,413	68	61	30
Detyrime					
Ari monetar dhe SDR	7	-	-	-	-
Monedha dhe depozita	491	1,177	-	1	-
Letra me vlerë të borxhit	-	6	-	0	-
Hua	0	55	-	26	0
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	31	149	66	21	11
Sigurime dhe skemat e pensione	-	-	-	-	20
Derivativë financiarë	0	0	0	0	0
Llogari të tjera të pagueshme	1	9	2	5	3
Totali	530	1,396	68	53	34

1 Zero absolute, zero e rumbullakosur ose vlera e papërfillshme; -Jo e aplikueshme; .. Mungon informacioni

Burimi: BSH

KORPORATA DEPOZITUESE PËRVEÇ BANKËS QENDRORE

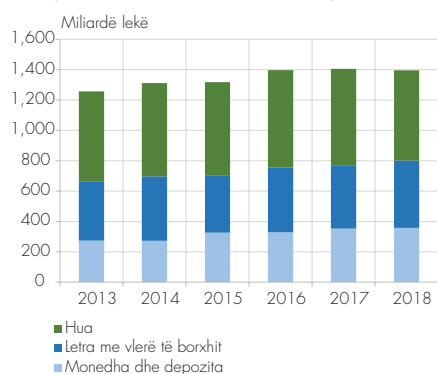
Mjetet financiare të korporatave depozituese përveç bankës qendrore (sektori bankar) u tkurrën me 14,5 miliardë lekë dhe në fund të vitit 2018 shënojnë 1,413 miliardë lekë.

Instrumenti financiar “hua” mban pjesën më të madhe të mjeteve financiare të këtij nënsektori, me përafërsisht 42% të totalit. Gjatë 2018, këto zotërime ranë me 42 miliardë lekë në nivelin 592 miliardë lekë. Ky zhvillim u ndikua kryesisht nga tkurrja e huasë akorduar sektorit jorezident – në rënie me 29.5 miliardë lekë, në nivelin e 9 % të portofolit të kredisë bankare nga 13 % që shënonte në fund të vitit 2017.

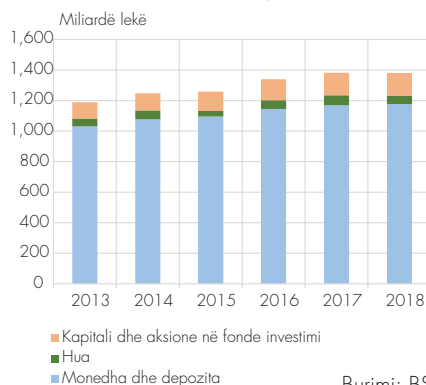
Portofoli në “letra me vlerë të borxhit”, i cili përfaqëson rreth 31% të mjeteve financiare të sektorit bankar, u zgjerua me 27.7 miliardë lekë ose 7% në terma vjetorë. Në fund të vitit 2018, “letra me vlerë të borxhit” shënon 445 miliardë lekë. Investimet në letra me vlerë afatgjata të jorezidentëve kanë qenë atraktive, në rritje vjetore 21%, duke zgjeruar në 19% peshën e tyre në totalin e letrave me vlerë.

Nga ana e detyrimeve, “monedha dhe depozita” përbëjnë komponentin kryesor të detyrimeve financiare të sektorit bankar, në 84% të totalit në fund të vitit 2018. Depozitat bankare gjatë këtij viti, u zgjeruan me 8 miliardë lekë, në nivelin 1.177 miliardë lekë. Ky zhvillim është pasojë e zgjerimit të depozitave të sektorit të brendshëm me rreth 16.9 miliardë lekë, ndërkohë depozitat e sektorit të jashtëm (jorezident) ranë me rreth 8.8 miliardë lekë.

Grafik 26. Mjete financiare të korporatave depozituese përveç bankës qendrore – instrumentat kryesore

Grafik 27. Detyrime të korporatave depozituese përveç bankës qendrore – instrumentat kryesore

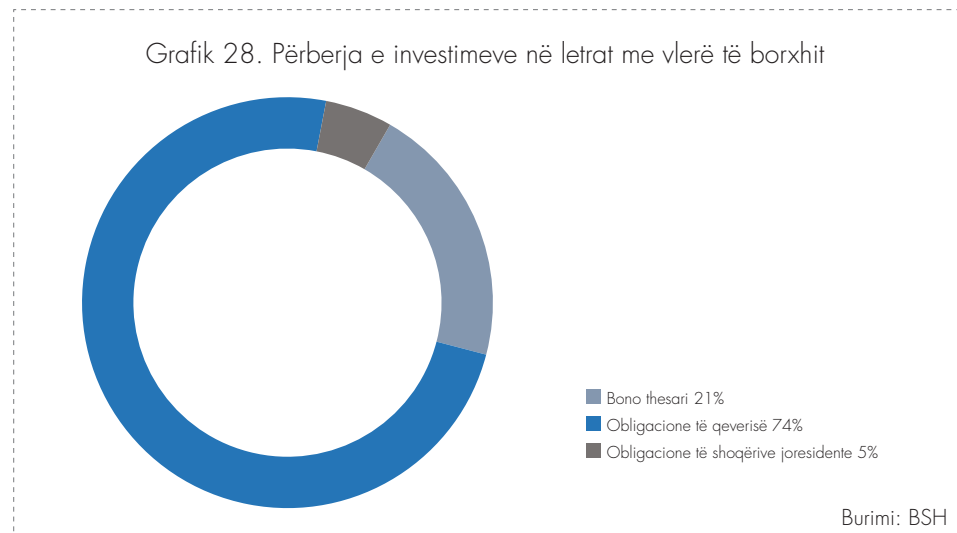

Burimi: BSH

FONDET E INVESTIMEVE

Gjatë vitit 2018, në tregun e fondeve të investimit ushtruan aktivitetin e tyre pesë fonde investimi, dy prej të cilëve të licencuar gjatë vitit 2018.

Mjetet financiare të fondeve të investimeve, në fund të vitit 2018, ranë me 4.8 miliardë lekë ose 7% duke zbritur në vlerën 68 miliardë lekë, nga 72.9 miliardë lekë në vitin 2017. Kjo rënie mendohet të ketë ndodhur si rezultat i pranisë së një ambienti me norma të ulëta të interesit, sidomos në valutë të huaj. Kursi i këmbimit ka ndikuar në rënien e vlerës së aseteve të njërit prej fondeve të investimit në euro.

Në aspektin e politikës së investimeve, ato dominohen kryesisht nga investime në “letra me vlerë të borxhit” - në masën 83%. Ky portofol investimi gjatë vitit u tkurr në terma vjetorë me rreth 9.4%, dhe në fund të 2018 shënon vlerën 56 miliardë lekë. Letra me vlerë të borxhit afatgjatë vlerësohen në nivelin 44.6 miliardë lekë.

Nga ana e detyrimeve, në konsiderata të llojit të ndërmjetësimit financiar që kryhet nga fondet e investimeve, detyrimi kryesor financiar i këtij nënsektori është në kuota (njësi) të fondit të investimit, të cilat përbëjnë 97% të detyrimeve financiare, në fund të vitit 2018. Në terma absolutë, stoku i këtij instrumenti, gjatë vitit 2018, ka patur një rënie me 9%, krahasuar me rritjen prej 11% të shënuar në fund të vitit 2017. Investitorë në fondet e investimeve janë individët.

KOMPANITË E SIGURIMIT DHE FONDET E PENSIONIT

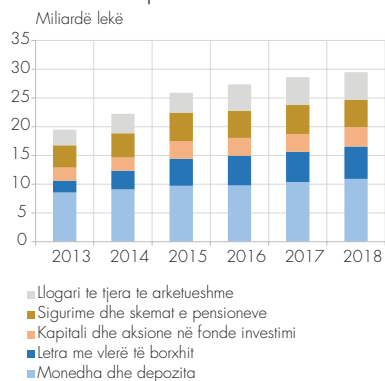
Tregu shqiptar i sigurimeve vijon me një rritëm relativisht të qëndrueshëm zgjerimi, dhe numri i shoqërive operuese në tregun e sigurimeve ka mbetur po njësoj edhe gjatë këtij viti, në 11 kompani.

Gjatë vitit 2018, mjetet financiare të kompanive të sigurimit dhe fondeve të pensionit, së bashku shënuan 29.8 miliardë lekë, në zgjerim vjetor me 3%. Së bashku, këta nënsektorë përfaqësojnë vetëm 1.4% në totalin e mjeteve të korporatave financiare “Monedha dhe depozita”, si dhe “letra me vlerë të borxhit” janë dy instrumentet më të rëndësishëm financiar të mbajtur nga këta

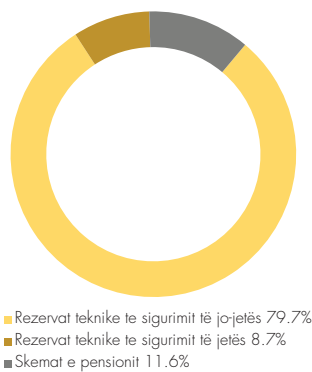
nësektorë. Në fund të 2018, monedha dhe depozita shënuan 11 miliardë lekë, në rritje prej 0.5 miliard lekë.

Në krahun e detyrimeve, rezervat teknike dhe skemat e sigurimit të jetës dhe pensionit vjetor janë detyrimet kryesore financiare të nësektorit të kompanive të sigurimit dhe fondeve të pensionit. Në fund të vitit 2018, stoku i tyre shënon 19.8 miliardë lekë dhe përbën 58% të detyrimeve financiare. Peshën kryesore të këtij detyrimi e përbëjnë rezervat e sigurimit të jo-jetës, me 79.7% të totalit. Aksione ose njësi të fondeve të investimit ose llogaria e kapitaleve të veta, është një tjetër instrument i rëndësishëm financiar në totalin e detyrimeve financiare të këtij nësektori (me rreth 32%).

Grafik 29. Mjete financiare të kompanive të sigurimit dhe fondeve të pensionit

Grafik 30. Struktura e detyrimeve në sigurime dhe skemat e pensioneve, 2018

Burimi: BSH

